

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Energiavirastosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Energiavirastosta. Energiamarkkinavirastosta annettu laki kumottaisiin. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on järjestää työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvia energiapolitiikan toimeenpanotehtäviä uudelleen ja siirtää työ- ja elinkeinoministeriöstä Energiamarkkinavirastoon tiettyjä energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämistehtäviä. Lisäksi ehdotetaan, että Energiamark-

kinaviraston nimi muutetaan Energiavirastoksi.

Energiamarkkinaviraston henkilöstöresursseja kasvatetaan uusien tehtävien lisäyksen vuoksi yhteensä seitsemällä henkilötyövuodella. Lakiehdotus liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2014 alusta.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 NYKYTILA.....	4
1.1 Energiatehokkuuden edistäminen.....	4
1.2 Työ- ja elinkeinoministeriön Motiva Oy:ltä tilaama energiatyöohjelma.....	5
Energiatehokkuussopimukset.....	5
Energiakatselmukset.....	6
Kuluttajien energianeuvonta	7
Viestintä	8
Uusiutuvan energian edistäminen	8
1.3 Ekosuunnittelu ja energiamerkintä	8
1.4 Energiamarkkinavirasto	9
1.5 Motiva Oy	10
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	11
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	11
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	11
3.2 Henkilöstövaikutukset	11
3.3 Yritysvaikutukset	12
3.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset	13
4 ASIAN VALMISTELU.....	13
5 MUITA ESITYKSEEN VAIKUTTAVIA SEIKKOJA.....	14
5.1 Riippuvuus muista esityksistä.....	14
5.2 Muun lainsäädännön uudistamistarve.....	15
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	16

1	LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	16
2	VOIMAANTULO	17
	LAKIEHDOTUS	18
	Laki	18
	Energiavirastosta	18

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Energiatehokkuuden edistäminen

Työ- ja elinkeinoministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1024/2007) mukaan ministeriön tehtäviin kuuluvat muun muassa energiamarkkinoiden toiminta, energian tuotanto ja säästö, energia-alan taloudelliset ohjaukset, veroja ja veronluonteisia maksuja lukuun ottamatta sekä ympäristövaikutukset. Mainitussa asetuksessa todetaan Energiamarkkinavirasto ministeriön hallinnonalan virastoksi. Työ- ja elinkeinoministeriö tilaa energia- ja ilmastostrategian toimeenpanotehtäviä valtion 100 prosenttisesti omistaman Motiva Oy:n kautta ostopalveluina.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti keväällä 2008 laajapohjaisen toimikunnan valmistelemaan ilmasto- ja energiastrategian mukaisia uusia energiatehokkuuden toimenpiteitä ja tarkastelemaan valtion toteuttaman energia-alan, lähinnä energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämistehtävien järjestämistä valtionhallinnossa. Toimikunta havaitsi, että työ- ja elinkeinoministeriön energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyvissä ja muissakin energia-alan hallinto- ja toimeenpanotehtävissä on paremmin virastotasolle kuin ministeriöön soveltuvia tehtäväkokonaisuuksia. Tarkasteluun perustuen toimikunta esitti energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämistoimien uudelleen organisoimista. Valtioneuvosto teki helmikuussa 2010 toimikunnan ehdotusten pohjalta vuosia 2010—2020 koskevan periaatepäätöksen energiatehokkuustoimenpiteistä, johon sisältyi yhtenä toimenä energiatehokkuuden edistämisen organisoimisen kehittäminen.

Energiankulutuksen vähentäminen on keskeinen ilmastonmuutosta hidastava tekijä ja Suomi on osaltaan sitoutunut kansainvälisiin

ilmastonmuutoksen hillintää koskeviin sopimuksiin. Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistäminen Suomessa ja sen edellyttämät toimenpiteet ovat enenevässä määrin lähtöisin Euroopan unionissa yhdessä asetuista tavoitteista. Euroopan unionin direktiivien ja niistä johdettujen tavoitteiden myötä työ- ja elinkeinoministeriön energiaosaston hallinnonalalle kuuluvien toimeenpanotehtävien määrä on merkittävästi kasvanut. Euroopan unionin joulukuussa 2008 hyväksytyn ilmasto- ja energiapakettin sisältämä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY määrittää Suomelle velvoitteen uusiutuvan energian osuuden lisäämisestä 38 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Lisäksi Euroopan unionin yhteinen tavoite on parantaa energiatehokkuutta 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä. Energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, jäljempänä *energiatehokkuusdirektiivi*, tuli voimaan 4 päivänä joulukuuta 2012. Se korvaa energian loppukäytön tehokkuudesta ja energiapalveluista sekä neuvoston direktiivin 93/76/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/32/EY ja hyötylämmön tarpeeseen perustuvan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämisestä sisämarkkinoilla ja direktiivin 92/42/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/8/EY. Direktiivien kansalliseen toimeenpanoon liittyvä säädösvalmistelu sekä kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta johdetut toimeenpano- ja valvonta-tehtävät ja toimenpiteiden vaikuttavuuden

seurantavelvoitteet ovat lisänneet viranomaistehtäviä. Energiatohokkuusdirektiivin (2012/27/EU) kansallisen toimeenpanon valmistelun lisäksi meneillään olevia toimenpidekokonaisuuksia ovat muun muassa energiatohokkuussopimusten tehokas toimeenpano, energiakatselmusjärjestelmän laadukas toiminta, EU-laajuisten tuotteiden energiatohokkuusvaatimusten aikaansaaminen suurelle joukolle tuoteryhmiä, bioenergian ja muun uusiutuvan energian edistäminen sekä kansalaisten asenteisiin, käyttötottumuksiin ja valintoihin vaikuttaminen.

Työ- ja elinkeinoministeriö on selvittänyt virkatyönä energiatohokkuustoimikunnan mietinnön sisältämää ehdotusta energia-alan uudelleen organisoimisesta. Ministeriö on syyskuussa 2010 julkaistussa tulevaisuuskat- sauksessaan todennut hoitavansa tehtäviä, jotka eivät kuulu ministeriötasolle. Ministeriö on pitänyt tarkoituksenmukaisena vahvistaa Energiamarkkinaviraston asemaa energiatohokkuutta, uusiutuvan energian edistämistä ja energiatalouden seuranta koskevilla asia- kokonaisuuksilla. Työ- ja elinkeinoministeriö on tilannut energiapolitiikan täytäntöönpanon toteuttamistyön asiantuntijaorganisaatioilta, joista keskeisimpänä toteuttajana voidaan pitää Motiva Oy:tä. Nyt ehdotettavassa toimintojen uudelleenjärjestelyssä laajennettaisiin Energiamarkkinaviraston hallinnollista tehtä- väkenttää ja organisoitaisiin uudelleen tehtä- viä, jotka ovat tähän asti toimeenpantu Moti- va Oy:ltä tilatun energiatyöohjelman kautta.

1.2 Työ- ja elinkeinoministeriön Motiva Oy:ltä tilaama energiatyöohjelma

Motiva (vuodesta 2000 eteenpäin Motiva Oy) on toteuttanut vuodesta 1993 työ- ja elinkeinoministeriön (aikaisemmin kauppa- ja teollisuusministeriön) toimeksiannosta niin sanotun energiatyöohjelman, jolla toimeen- pannaan käytännön tasolla kansallisia ener- gia- ja ilmastopoliittisia linjauksia energiato- hokkuuden ja energian säästön sekä uusiutu- van energian edistämisen alueella. Työoh- jelma on tehty vuodeksi kerrallaan ja se on nykyisin luonteeltaan yksityisoikeudellinen konsulttisolimus Motiva Oy:n ja työ- ja elin-

keinoministeriön välillä. Työohjelman tilaa- miselle ei ole ollut säädöspohjaista velvoitet- ta, eikä se ole hallintolain (434/2003) 3 §:n mukainen hallintosopimus.

Vuoden 2013 energiatyöohjelmaan kuuluu varsinaisen työohjelma-osion lisäksi kulutta- jien energianeuvonnan osio ja energiatyöoh- jelman tavoitteita tukevien EU-hankkeiden kokonaisuus. Energiatyöohjelman laajuus on vuonna 2013 kokonaisuudessaan 3 944 880 euroa, josta työ- ja elinkeinoministeriön ra- hoituksen osuus on 3 750 000 euroa. Muu rahoitus (186 750 euroa) muodostuu suu- rimmaksi osaksi komission rahoitusosuusis- ta EU-hankkeiden kokonaisuudelle.

Energiatohokkuussopimus- ja energiakat- selmusjärjestelmät ja niiden hoitaminen ovat olleet työohjelmissa merkittävässä roolissa. Työohjelmien sisältämien viestintätoimenpi- teiden kautta on pyritty vaikuttamaan energi- an käyttäjien asenteisiin, käyttötottumuksiin ja valintoihin. Työohjelmissa on painotettu tarvittaessa tiettyjä alueita, esimerkiksi vuo- den 2013 työohjelmassa painopistealueena on ollut energiatohokkuusdirektiivin kansal- lisen toimeenpanon valmisteluun osallistu- minen. Muita vuoden 2013 työohjelman pai- nopistealueita ovat elinkeinoelämän, kunta- ja kiinteistöalan energiatohokkuussopimusten toimeenpanon tuki ja sopimustoiminnan seu- rantajärjestelmän ylläpito, kehitys sekä vai- kutustenarviointi, energiakatselmus- ja ana- lyysoiminnan laadukas toimeenpano ja kan- sainvälinen yhteistyö, seuranta ja vaikutusten arviointi, bioenergian ja muun uusiutuvan energian käyttöönoton vauhdittaminen sekä energiatyöohjelmaa tukeva viestintä ja tie- donvaihto, joka sisältää muun muassa Moti- van verkkopalvelut.

Energiatohokkuussopimukset

Energiatohokkuussopimustoiminta on laaja vapaaehtoisten sopimusten järjestelmä, jonka tavoitteena on tehostaa energiankäyttöä. Li- säksi pyritään edistämään uuden energiato- hokkaan teknologian käyttöönottoa sekä li- säämään uusiutuvan energian käyttöä. Ener- giatyöohjelman toteuttamiseen on kuulunut Motiva Oy:n osallistuminen energiatohok-

kuussopimusten valmisteluun ja niihin liittyvien toimenpideohjelmien toteuttamiseen yhdessä sopimusosapuolten kanssa. Lisäksi Motiva Oy ylläpitää ja kehittää energiatehokkuussopimusjärjestelmän toimeenpanon seurantatietokantaa ja tukee sopimustoimintaa neuvonnan, koulutuksen sekä yhteisten kehityshankkeiden avulla.

Energiatehokkuussopimusjärjestelmämme on keskeinen kansallisen energia- ja ilmastostrategian toimeenpanon väline ja sen taustalla ovat keskeisesti myös kansainväliset ilmastomuutosta ehkäisevät sopimukset, joihin Suomi on osaltaan sitoutunut. Energiatehokkuussopimustoiminta on Suomessa ensisijainen työkalu toimeenpantaessa energiapalveludirektiivin ja sen korvaavan energiatehokkuusdirektiivin velvoitteita. Yhtenä velvoitteena Suomelle on asetettu ohjeellinen 9 prosentti (17,8 TWh) energiansäästötavoite vuoteen 2016 mennessä.

Energiatehokkuussopimustoiminta kattoi vuoden 2013 alussa noin 80 prosenttia Suomen kokonaisenergian käytöstä (sisältää energiantuotannon) ja sopimuksiin liittyneiden yritysten ja yhteisöjen energiankäyttö vastasi yli puolta koko Suomen energian loppukäytöstä. Järjestelmän tavoitteena on ohjata yrityksiä ja yhteisöjä järjestelmällisesti parempaan energiatehokkuuteen. Vapaaehtoisuuteen perustuvan sopimusjärjestelmän kautta on voitu ohjata energiankäyttöä vuodelle 2016 asetetun energiansäästötavoitteen mukaiseksi vaihtoehtona säädöspohjaiselle ohjaukselle.

Energiatehokkuussopimusjärjestelmä on jaettu työ- ja elinkeinoministeriön, ympäristöministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonaloille kuuluviin toimialoihin. Työ- ja elinkeinoministeriön päävastuulla ovat elinkeinoelämän, kunta-alan ja öljyalan energiatehokkuussopimukset sekä kunta-alan energiaohjelma. Sopimuksiin liittyvät yritykset ja yhteisöt ovat asettaneet omat energiankäytön tehostamistavoitteensa. Ne toteuttavat niiden saavuttamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ja raportoivat Motiva Oy:lle energiatehokkuustoimenpiteiden toteutumisesta ja muusta sen parantamiseen tähtäävästä toiminnasta. Ympäristöministeriön päävastuulla on kiinteistö-

alan energiatehokkuussopimus. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla on kaksi liikennesektorin energiatehokkuussopimusta. Vapaaehtoisten sopimusten järjestelmään kuuluu lisäksi maa- ja metsätalousministeriön vastuulla oleva maatilojen energiaohjelma. Työ- ja elinkeinoministeriö on mukana sopimusosapuolena ympäristöministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön energiatehokkuussopimuksissa.

Energiatehokkuussopimusjärjestelmä koostuu alakohtaisista puitesopimuksista ja sopimukset toimeenpannaan osassa sopimuksista toimialakohtaisilla toimenpideohjelmissä. Esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle kuuluva elinkeinoelämän energiatehokkuussopimus on työ- ja elinkeinoministeriön, Elinkeinoelämän keskusliitto ry:n ja toimialaliittojen välinen puitesopimus. Toimialaliitto voi liittyä puitesopimukseen, jos toimialalle on vahvistettu toimenpideohjelma. Toimialaliittoon kuuluva yksittäinen yritys voi halutessaan liittyä toimialansa sopimusjärjestelmään, jolloin se sitoutuu toimenpideohjelmaan kirjattuihin toimenpiteisiin. Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimus on sopimusalueista laajin sisältäen koko teollisuuden, yksityiset palvelualat, energiantuotannon sekä kaukolämmön ja sähkön siirron, jakelun ja vähittäismyynnin. Yritykset, joilla ei ole oman toimialan toimenpideohjelmaa, voivat liittyä elinkeinoelämän yleiseen joko teollisuuden tai yksityisen palvelualan toimenpideohjelmaan.

Kunta-alalla on kaksi vaihtoehtoista sopimusmallia. Suurille ja keskikokoisille kunnille on työ- ja elinkeinoministeriön ja kunnan kahdenvälinen energiatehokkuussopimus. Pienille kunnille on Motiva Oy:n hallinnoima energiaohjelma, johon kunta liittyy allekirjoittamalla liittymisasiakirjan.

Energiakatselmukset

Energiakatselmustoiminnot, jotka käynnistyivät vuonna 1992, kuuluvat myös energia-työohjelmaan. Valtakunnallisissa energiakatselmuksissa on neljä osapuolta: työ- ja elinkeinoministeriö, Motiva Oy, energiakatselmoijat sekä katselmusten tilaajat. Motiva

Oy:n rooli on koordinoida katselmuksia, jotka on suunnattu yksityiselle ja julkiselle palvelusektorille, teollisuudelle ja energia-alalle niiden energiankäytön, energiansäästömahdollisuuksien sekä uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksien kartoittamiseksi. Energiakatselmuksilla selvitetään katselmuskohteiden energian ja veden käytön nykytila, jakaumat sekä raportoidaan taloudelliset säästötoimenpiteet ja uusiutuvien energiamuotojen käyttömahdollisuudet. Rakennusten ja tuotantoprosessien lisäksi energiakatselmuksien toiminta kattaa kuljetusketjut sekä uusiutuvan energian käytön lisäysmahdollisuudet kuntatason alueellisena tarkasteluna.

Työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa vuosittain rakennusten ja tuotantolaitosten energiakatselmuksien yleisohjeet, joiden lisäksi on laadittu uusiutuvan energian kunta- ja energiakatselmuksien erillisohje. Motiva Oy:n tehtävä katselmuksien toiminnassa on ollut muun muassa katselmuksien kehittäminen, seuranta, markkinointi, energiakatselmoijien koulutus, katselmuksien laadunvarmistus sekä katselmuksien hakijoiden neuvonta. Valtio myöntää avustusta energiakatselmuksien tekemiseen.

Vuoden 2011 loppuun mennessä Suomessa on toteutettu yhteensä yli 8 200 energiakatselmuksia ja -analyysia, joista 6 500 katselmuksia on toteutettu palvelurakennuksissa, 1 380 katselmuksia teollisuusrakennuksissa ja 203 katselmuksia energiatuotantolaitoksissa. Energiatuen myöntämisen edellytyksenä on energiakatselmuksen toteuttaminen Motiva Oy:n laatimien energiakatselmuksien mukaisesti. Energiakatselmuksien tukihakemukset käsitellään alueellisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa. Jaksolla 1992—2011 energiataukea on myönnetty 72,3 miljoonan euron katselmuksien toteuttamiseen yhteensä 31,5 miljoonaa euroa. Energiakatselmuksien perusteella toteutetuilla energiansäästötoimenpiteillä on raportoitu saavutetun yhteensä noin 650 miljoonan euron kustannussäästöt. Todellinen kustannussäästö on vielä tätäkin suurempi, koska katselmuksien seuranta- ja järjestelmään ei koota kattavasti tietoja prosessiteollisuuden energia-analyyseistä toimenpiteiden säästövaikutuksista. Vuonna

2009 katselmuksien toiminnan arvioitiin tuottavan noin 860 GWh energiansäästöä.

Kuluttajien energianeuvonta

Osana kuluttajien energianeuvontajärjestelmää työ- ja elinkeinoministeriö nimesi joulukuussa 2010 Motiva Oy:n kuluttajien energianeuvonnan valtakunnalliseksi koordinaatiokeskukseksi. Tämän jälkeen kuluttajien energianeuvontapalvelu on sisällytetty työ- ja elinkeinoministeriön Motiva Oy:ltä vuosittain tilaamaan energiatyöohjelmaan ja palvelun vuosikustannukset ovat olleet noin miljoona euroa. Motiva Oy toteuttaa joitakin osaprojekteja alihankkijoiden kautta ja esimerkiksi vuonna 2013 Motiva Oy toteuttaa maakunnallisia ja valtakunnallisia kuluttajien neuvontatoimintoja alihankintoina noin 490 000 eurolla.

Koordinoidun energianeuvonnan tavoitteena on mahdollistaa kuluttajien luotettava ja riippumaton energianeuvonta eri puolilla Suomea. Saamansa energianeuvonnan perusteella kuluttajat osaavat ryhtyä toimenpiteisiin oman energiankäytön tehostamiseksi ja uusiutuvan energian käytön lisäämiseksi. Neuvonta edistää myös kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamista, koska merkittävä osa päästökaupan ulkopuolisen sektorin päästöistä syntyy energian arkikäytön osa-alueilla kuten asumisessa, ruokavalinnoissa, liikkumisessa, hankinnoissa, rakennuskohtaisessa lämmityksessä ja rakentamisessa.

Motiva Oy:n koordinoimassa kuluttajien energianeuvonnassa painotetaan kuluttajien mahdollisuutta saada alueellisesti ja valtakunnallisesti laadukasta neuvontaa sekä henkilökohtaisesti että verkkopalveluina. Energianeuvonnan valtakunnallisesti keskeisin tiedonjakopaikka on Motiva Oy:n ylläpitämä verkkoportaalit, joka on linkitetty muihin kuluttajaneuvontaan liittyviin palveluihin ja www-sivuille. Henkilökohtaisessa neuvontatoiminnassa käytetään koulutettuja alueellisia energianeuvoja. Alueellisten neuvojen ja portaalin lisäksi kuluttajaneuvonnassa on otettu kokeiluna käyttöön valtakunnallinen puhelinneuvontapalvelu. Neuvonnassa voidaan hyödyntää osin Motiva Oy:n tuottamia

koulutus- ja tietoaisteistoja. Neuvonnan toteuttaminen vaatii kuitenkin luotettavien ja ajan tasalla olevien tietoaisteistojen ja työkalujen tuottamista ja neuvonjien koulutusta.

Kuluttajien energianeuvontajärjestelmän tuottaman säästövaikutuksen arvioidaan olevan vuonna 2016 yhteensä noin 74 GWh/v ja vuonna 2020 124 GWh/v. Vastaava CO₂-vähenemä sekä vuodelle 2016 että vuodelle 2020 arvioidaan olevan yhteensä 26 kt/v.

Viestintä

Viestintä ja tiedonvaihto ovat Motiva Oy:n energiatyöohjelman energiatehokkuuden edistämisen keskeisiä toiminta-alueita. Työohjelman kautta toteutettavissa viestintäpalveluissa korostuu Motiva Oy:n asiantuntijarooli riippumattomana tiedon jakajana. Motiva Oy:n toteuttaman energiatehokkuutta edistävän viestinnän tarkoituksena on sitouttaa kohderyhmät energiatehokkaisuun kulutusvalintoihin ja saada aikaan energiatehokkuuteen vaikuttavia käyttäytymismuutoksia ja vaikuttaa kuluttajien ja yritysten hankinta- ja valintapäätöksiin. Yleisviestintä toteutetaan pääosin Motiva Oy:n laajan verkkopalvelun kautta. Viestintäpalveluihin kuuluvat energiatehokkuuden edistämisen viestinnän näkyvyys alue-, maakunta- ja paikallislehdissä, ammattilehdissä, televisiokanavilla, radiokanavilla ja verkkouutisoinnissa sekä eri sidosryhmien asiakaslehdissä.

Vuoden 2013 työohjelmassa viestinnän toiminta-alue sisältää muun muassa ekosuunnittelu- ja energiamerkintäviestinnän, asennetiedotus- ja viestintäkampanjoita sekä kansainvälistä tiedonvaihtoa. Energiatehokkuuden osaamisen merkitys on korostunut tiukentuneiden energiatehokkuustavoitteiden myötä ja osana työohjelmaan sisältyvää viestinnän toiminta-aluetta Motiva Oy tarjoaa myös energiaosaamisen ja -koulutuksen kehittämispalveluja.

Uusiutuvan energian edistäminen

Uusiutuvan energian edistäminen kuuluu osa-alueena Motiva Oy:n tuottamaan ener-

giatyöohjelmaan. Motiva Oy suunnittelee ja toteuttaa kehittämishankkeita bioenergian, aurinkoenergian, tuulivoiman ja lämpöpumpputeknologian aloilla yhteistyössä eri ministeriöiden, alan yritysten ja järjestöjen kanssa. Motiva toimii puolueettomana tiedon tuottajana ja lähteenä ensisijaisesti sähköisten palveluiden kautta. Lisäksi yhtiö osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön, josta saatuja tuloksia voidaan hyödyntää kotimaassa ja uusiutuvan energian vientimarkkinoilla. Työohjelman sisältämät uusiutuvan energian toimenpiteet tukevat energia- ja ilmastostrategian toteutusta edistämällä kotimaisten uusiutuvien energiamuotojen käyttöä päästökauppasektorin ulkopuolelle jäävissä pienissä aluelämpökeskuksissa ja rakennusten lämmityksessä. Vuoden 2013 työohjelmassa uusiutuvan energian toimialueen päähankkeet ovat bioenergian edistäminen, tuulivoiman edistäminen, hajautettu energiantuotanto, viestintä ja yhteistyö, henkilöautoilun uusien energialähteiden viestintä sekä kansainväliset uusiutuvan energian hankkeet. Bioenergian edistämässä painopiste on bioenergieneuvojen ja lämpöyrittäjien verkoston ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Aurinkoenergian, tuulivoiman ja pienvesivoiman edistämiseksi järjestetään alan toimijoiden tapaamisia ja pyritään saamaan eri yhdistykset kiinteämpään yhteistyöhön. Uusiutuvan energian kuntakatselmus on merkittävä mahdollisuus edistää uusiutuvien käyttöä alueellisesti. Kuntakatselmusta markkinoidaan ja kehitetään Motiva Oy:ssä muuhun energiakatselmustoimintaan liittyen.

1.3 Ekosuunnittelu ja energiamerkintä

Tuotteiden energiatehokkuutta parannetaan Euroopan unionissa asettamalla tuotteiden valmistusta koskevia vaatimuksia (ekosuunnittelu) ja ohjaamalla kuluttajia valitsemaan energiatehokkaita tuotteita (energiamerkintä). Ekologisella suunnittelulla ja siihen liittyvillä vaatimuksilla pyritään parantamaan energiatehokkuutta tuotteiden tuotesuunnitteluvaiheessa. Tuotetta, joka ei täytä sille asetettuja ekologisen suunnittelun vaatimuksia, ei saa tuoda markkinoille tai ottaa käyttöön

Euroopan unionin alueella. Käytännössä ekologisen suunnittelun vaatimukset ovat yleensä koskeneet tuotteen käytön aikaista energiankulutusta. Euroopan unionin tasolla ekologisen suunnittelun puitteista säädetään vuonna 2009 voimaantulleella direktiivillä energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista (2009/125/EY) eli ecodesign -direktiivillä.

Energiamerkintädirektiivissä (2010/30/EU) säädetään tuotteeseen kiinnitettävästä energiamerkinnästä, joka auttaa loppukäyttäjää valitsemaan energiatehokkaan tuotteen. Merkki osoittaa tuotteen käytön aikaista kulutusta asteikolla A-G. Joissain tapauksissa käytössä on myös A-luokkaa paremmat luokat, A+, A++ ja A+++.

Euroopan komissio antaa ecodesign-direktiivin ja energiamerkintädirektiivin nojalla tuoteryhmäkohtaisia vaatimuksia aseuksina komitologiamenetelyssä ja delegoituina säädöksinä. Euroopan komission asetukset ovat sellaisinaan voimassa Suomessa. Ekologisen suunnittelun vaatimukset on tähän mennessä asetettu 16 tuoteryhmälle (muun muassa pyykinpesukoneet ja sähkömoottorit) ja valmistelussa on vaatimukset yli 30 tuoteryhmälle. Energiamerkintävaatimukset on säädetty 9 tuoteryhmälle (muun muassa televisiot ja kuivausrummut) ja valmistelussa on vajaan 20 tuoteryhmän vaatimukset.

Suomessa ecodesign-direktiivi ja energiamerkintädirektiivi on saatettu kansallisesti täytäntöön lailla tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista (1005/2008), jäljempänä ekosuunnittelulaki, ja valtioneuvoston asetuksella tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavista vaatimuksista (1043/2010). Ekosuunnittelulaissa säädettyjä vaatimuksia sovelletaan niihin tuotteisiin, joille Euroopan unioni on asettanut tuoteryhmäkohtaiset vaatimukset.

Tuotteiden energiatehokkuus kuuluu sekä työ- ja elinkeinoministeriön että ympäristöministeriön toimialaan. Työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan kuuluu puitelainsäädäntö. Tuoteryhmäkohtaisista säännöksistä ympäristöministeriölle kuuluvat rakennustuotteita ja työ- ja elinkeinoministeriölle muita kuin

rakennustuotteita koskevat säännökset. Säädösten noudattamista valvoo Suomessa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes. Motiva Oy on koordinoanut vaikutustenarviointia tuoteryhmille, joille vaatimukset on asetettu.

1.4 Energiamarkkinavirasto

Energiamarkkinavirasto on työ- ja elinkeinoministeriön tulosohjauksessa oleva asian tuntijavirasto, jonka tehtävänä on valvoa ja edistää sähkömarkkinoiden ja maakaasumarkkinoiden toimintaa sekä toimia kansallisena päästökauppaviranomaisena. Vuoden 2013 alussa Energiamarkkinaviraston henkilöstökehys oli 56 henkilöä. Viraston sijaintipaikkakunta on Helsinki.

Virasto aloitti toimintansa 1 päivänä kesäkuuta 1995 Sähkömarkkinakeskuksena ja se muutettiin vuonna 2000 Energiamarkkinavirastoksi. Sittemmin viraston tehtäväalueet ovat kasvaneet kotimaisen, pohjoismaisen ja eurooppalaisen markkinoiden edistämistyön myötä ja sille on annettu viime vuosina lisää sääntelyviranomaistehtäviä. Vuonna 2000 virastolle annettiin maakaasumarkkinoiden valvontatehtävät, vuonna 2004 päästökauppaviranomaisen tehtävät ja vuonna 2009 energiamarkkinoilla toimivien yritysten energiatehokkuuspalveluista annetun lain (1211/2009) mukaisia valvontatehtäviä. Tehtävät lisääntyivät edelleen tammikuussa 2011, kun virasto aloitti uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotukijärjestelmän hallinnoinnin ja vuonna 2012, jolloin virasto nimitettiin päästökaupan osalta Suomen huutokauppaviranomaiseksi. Heinäkuussa 2013 Energiamarkkinaviraston tehtävät lisääntyivät erityisesti uusiutuvan energian osalta, kun laki biopolttoaineista ja bionesteistä (393/2013), laki sähkön alkuperän varmentamisesta ja ilmoittamisesta annetun lain muuttamisesta (445/2013) ja laki tuuli-voiman kompensatioalueista (490/2013) tulivat voimaan.

Energiamarkkinavirastosta annetulla lailla (591/2013) kumottiin aiempi Energiamarkkinavirastosta annettu laki (507/2000). Lailla yhdenmukaistettiin Energiamarkkinaviraston tehtäviä EU:n lainsäädännön vaatimusten

mukaisiksi sekä tehostettiin sähkönjakelun varmuutta. Lainsäädäntö tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 2013.

1.5 Motiva Oy

Motiva Oy ja sen tytäryhtiö Motiva Services Oy muodostavat valtion kokonaan omistaman Motiva-konsernin. Konsernin tehtävänä on tarjota julkishallinnolle, yrityksille, kunnille ja kuluttajille energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttöön liittyvää tietoa ja palveluja sekä kannustaa energian ja materiaalien tehokkaaseen käyttöön. Motiva Oy:n toiminta alkoi vuonna 1993 Finntech Finnish Technology Ltd Oy:n yhteydessä toimivana Energiansäästön palvelukeskuksena. Motiva Oy perustettiin vuonna 2000. Yhtiön pääasiakkaita ovat julkishallinto, ministeriöt ja virastot. Motiva Services Oy tuottaa energia- ja materiaalitehokkuuspalveluja yrityksille ja yhteisöille. Vuonna 2012 Motiva Oy:n liikevaihto oli noin 6,3 miljoonaa euroa ja yhtiön henkilöstömäärä oli 53 henkilöä.

Motiva Oy:stä ei ole omaa yhtiökohtaista erityislainsäädäntöä. Yhtiöön sovelletaan osakeyhtiölain (624/2006) lisäksi valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta (1368/2007). Laissa EU-ympäristömerkin myöntämisyjärjestelmästä (86/2011) Motiva Services Oy on nimetty EU-ympäristömerkeistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 66/2010 tarkoittamaksi kansalliseksi toimielimeksi.

Valtioneuvoston kansliasta annetun valtioneuvoston asetuksen (393/2007) 2 §:n mukaan Motiva Oy on valtioneuvoston kanslian toimialaan kuuluva yhtiö. Valtion omistajapolitiikkaa koskevassa valtioneuvoston periaatepäätöksessä 3 päivänä marraskuuta 2011 Motiva Oy on nimetty valtiolle strategisesti tärkeäksi kaupallisesti toimivaksi yhtiöksi ja että valtion strategisesta intressistä Motiva Oy:ssä vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Talouspoliittinen ministerivaliokunta on 11 päivänä joulukuuta 2012 valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston esityksestä hyväksynyt Motiva Oy:n strategisen intressin täsmentämisen siten, että strategisena intressinä on tuottaa asiantuntijaorganisaationa ja

osaamiskeskuksena palveluita, jotka edesauttavat valtion energiastrategiassa ja erityisohjelmissa määriteltyjen energiatehokkuuden, uusiutuvan energian ja materiaalitehokkuuden edistämistavoitteiden toteutumista. Yhtiö on tuottanut näitä palveluita pääosin valtionhallinnon tekemien sidosyksikkötilausten pohjalta. Työ- ja elinkeinoministeriön osalta Motiva Oy:n kautta on toimeenpantu muun muassa valtioneuvoston energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa koskevia strategioita ja ohjelmia vuosittain sovittavien työohjelmien tai projektien mukaisesti.

Motiva Oy:tä on pidetty julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 10 §:n mukaisena hankintayksikön sidosyksikkönä, eikä yhtiöltä tilattua työtä ei ole kilpailutettu. Mainitun pykälän mukaan hankintalakia ei sovelleta hankintoihin, jotka hankintayksikkö tekee siitä muodollisesti erilliseltä ja päätöksenteon kannalta itsenäiseltä yksiköltä, jos hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa valvoo yksikköä samalla tavoin kuin se valvoo omia toimipaikkojaan ja jos yksikkö harjoittaa pääosaa toiminnastaan niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on.

Hankintalain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 50/2006 vp s. 61) on todettu, että hankintalain 10 § perustuu Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen sidosyksikköhankintoja koskevaan oikeuskäytäntöön. Hankintayksikön ja sidosyksikön välistä suhdetta arvioitaessa on painotettu yksiköiden oikeudellista erillisyyttä sekä päätöksenteon itsenäisyyttä.

Hankintalain 10 §:ssä tarkoitetun sidosyksikköhankinnan yhtenä edellytyksenä on niin ikään ollut, että yksikkö, jolta hankinta tehdään, harjoittaa pääosaa toiminnastaan niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on. Motiva Oy:n liikevaihdosta merkittävin osa on muodostunut valtionhallinnon toimijoiden tilauksista, ja yhtiön toiminnasta vain noin 10 prosenttia on ollut yksityisiltä toimijoilta saatuja tilauksia. Yhtiön toiminta on siis kohdistunut pääosin omistaviin hankintayksiköihin eli valtionhallintoon, minkä on katsottu olevan riittävä seikka hankintalain mukaisen sidossuhteen olemassaolon osoittamiseksi.

Erinäisissä työ- ja elinkeinoministeriön Motiva Oy:ltä tilaamissa hallinnollisissa tehtävissä on nähty läheinen yhtymä julkisiin hallintotehtäviin. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan Energiamarkkinaviraston tehtävien laajentamista siten, että vuoden 2014 alusta virastoon siirtyisi työ- ja elinkeinoministeriöstä eräitä energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian tehtäväkokoaisuuteen liittyviä hallinnollisia toimeenpanotehtäviä.

Merkittävin virastoon siirtyviksi esitettävistä hallinnollisista toimeenpanotehtävistä on tähän asti ollut työ- ja elinkeinoministeriön Motiva Oy:ltä vuosittain tilaama energiatyöohjelma ja sen tilaamiseen liittyvä valmistelytyö ja seuranta. Energiamarkkinaviraston ja Motiva Oy:n välillä tehtävän energiatyöohjelman tilaussopimuksen myötä energiatyöohjelman tilaaja-asiakas vaihtuisi vuoden 2014 alusta. Energiatyöohjelman tilaajana Energiavirasto toimisi työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle kuuluvien energiatehokkuussopimus- ja energiakatselmustoimintojen viranomaistasoisena koordinoijana. Lisäksi energiakatselmusten osalta esitetään, että Energiavirasto vastaisi katselmustoiminnan yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta. Viraston koordinaation piiriin siirtyisi myös kulluttajien energianeuvonta yhtenä energiatyöohjelman osa-alueena.

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävistä virastoon siirrettäisiin energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian politiikkatoimien vaikutusten arviointi, seuranta ja raportointi sekä Euroopan unionin energiapolitiikan toimeenpanoon liittyvien komiteoiden kansallisia tehtäviä. Lisäksi esitetään, että Energiavirasto hallinnoisi tuotteiden ekosuunnittelun ja energiamerkitöjen tuoteryhmäkohtaisia vaatimuksia koskevia asioita työ- ja elinkeino-

ministeriön osalta. Virasto edustaisi Suomea omalla tehtäväalueellaan kansallisissa ja kansainvälisissä keskusvirastotasoisissa tehtävissä ja toimisi asiantuntijana erityyppisissä yhteistyöelimissä ja -ryhmissä, joiden tehtävät koskettavat energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämistä.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Energiamarkkinaviraston tehtävien laajentaminen energiatehokkuustehtävillä ja eräillä uusilla uusiutuvan energian edistämistehtävillä lisää viraston henkilöstökuluja. Lisäksi Motiva Oy:n energiatyöohjelman tilaaminen tulee kasvattamaan Energiamarkkinaviraston toimintamenoja.

Esityksen vaatimat toimenpiteet on tarkoitus toteuttaa voimavaroja uudelleen kohdentamalla. Valtion vuoden 2014 talousarvioesityksessä tullaan ottamaan huomioon ne järjestelyt, joita Energiamarkkinaviraston tehtävien ja määrärahojen siirtäminen ministeriöstä virastoon edellyttää. Määrärahamuutoksia ja virkasiirtoja koskevat määrärahat sisältyvät vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja niitä koskevat kirjaukset tehdään työ- ja elinkeinoministeriön ja Energiamarkkinaviraston momenttien selvitysosaan.

3.2 Henkilöstövaikutukset

Energiamarkkinaviraston arvioitu henkilöstölisäys olisi vuoden 2014 alusta alkaen seitsemän henkilötyövuotta ja lisäys kohdentuisi lähinnä energiatehokkuuden edistämiseen. Viraston henkilöstömäärän kasvattaminen on tarkoitus rahoittaa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan nykyisen menokehyksen puitteissa. Lisävirkojen perustaminen ja virkasiirrot tapahtuisivat valtion virkamieslain (750/1994) ja valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) mukaisesti. Työ- ja elinkeinoministeriössä sekä Energiamarkkinavirastossa noudatetaan yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annettua lakia (651/1988), jonka mukaan henkilöstön asemaan vaikuttavat olennaiset muutokset työtehtävissä, työmenetelmissä ja tehtävien jär-

jestelyssä sekä siirrot toisiin tehtäviin, toiseen valtion virkaan ja viraston toiminnan laajentaminen kuuluvat yhteistoimintamenettelyn piiriin. Motiva Oy:n yhteistoiminnan osalta noudatetaan yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia (334/2007).

Henkilöstöpoliittisia toimintatapoja Energiamarkkinaviraston tehtävien uudelleenjärjestelyn toteuttamisessa ohjaa valtioneuvoston 26 päivänä tammikuuta 2012 antama periaatepäätös, jonka tavoitteena on ollut luoda yhtenäiset toimintatavat valtionhallinnossa tapahtuviin organisaation muutostilanteisiin ja turvata henkilöstön palvelussuhteiden jatkuvuus muutostilanteissa. Mainittu periaatepäätös sisältää yhteistoimintaa koskevan lausuman, jonka mukaan yhteistoiminta aloitetaan sellaisessa suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa, jossa yhteistoiminnan tarkoituksena oleva vuorovaikutus sekä vaihtoehtoihin ja asiaan vaikuttaminen voi käytännössä toteutua. Energiamarkkinaviraston toimintoja uudelleenjärjestettäessä on edellä mainittu yhteistoimintaa koskeva periaate toteutettu ja henkilöstön tiedonsaanti turvattu siten, että henkilöstön edustajat ministeriöstä, Energiamarkkinavirastosta ja Motiva Oy:stä on otettu mukaan työ- ja elinkeinoministeriön koordinoimaan yhteiseen ja laajapohjaiseen yhteistoimintaryhmään, minkä lisäksi kussakin toimijassa on toteutettu oma erillinen yhteistoimintamenettelynsä.

Yhteensä Energiamarkkinaviraston toimintamomentille siirtyisi seitsemän henkilötyövuotta vuoden 2014 alusta alkaen. Varsinaisina virkasiirtoina työ- ja elinkeinoministeriöstä siirrettäisiin Energiavirastoon yhteensä kolme henkilötyövuotta. Virkamieslain 5 a §:n mukaan valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyn yhteydessä virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon kuin tehtävät siirtyvät. Mainitun säännöksen 3 momentin mukaan virkasiirtoihin ei tarvita virkamiehen suostumusta, kun virkasiirto tapahtuu henkilön työssäkäyntialueella tai työssäkäyntialueelle. Siirtyvä henkilöstö säilyttää siirtymähetkellä palvelussuhteeseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet.

Lisäksi Energiamarkkinavirastoon olisi tarpeen perustaa neljä uutta virkaa. Virka-

mieslain 4 §:n mukaan virkoja voidaan perustaa palkkauksiin käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Talousarviolain 7 a §:n mukaan viraston toimintaan tarkoitettuja määrärahoja voidaan henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi siirtää toisen viraston käytettäväksi sen toiminnasta aiheutuviin vastaaviin menoihin. Määrärahan siirtämisestä saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvan viraston käytettäväksi päättää asianomainen ministeriö.

Ministeriön momentin 32.60.20 (Energiansäätön ja uusiutuvan energian käytön edistäminen ja energiatiedotus) määrärahoista suurin osa eli 3 250 000 euroa siirrettäisiin Energiavirastolle vastaavaan toimintaan. Tämän seurauksena työ- ja elinkeinoministeriön asiakkuus muun muassa Motiva Oy:n kanssa päättyisi ja ministeriö lopettaisi energiatyöohjelman tilaamisen yhtiöltä. Motiva Oy:ltä tilattu energiatyöohjelma on tähän asti kattanut suurimman osan toiminnalle osoitetuista määrärahoista.

Siirtyvään määrärahaan sisältyisi neljän uuden lisäviran perustamiseen tarvittavat varat eli 280 000 euroa. Tämä merkitsisi, että Motiva Oy:ltä tilattava työohjelma supistuisi jonkin verran. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön määrärahamomentilta 32.01.01 siirrettäisiin Energiamarkkinaviraston toimintamomentille kolmea virkasiirtoa vastaava osuus eli 210 000 euroa. Viraston omaa toimintaa koskevat talous- ja henkilöstöhallintopalvelut säilyisivät ennallaan.

3.3 Yritysvaikutukset

Esitetyt muutokset kohdistuvat lähinnä viranomaistoimintaan, erityisesti Energiamarkkinavirastoon ja sen organisaatioon. Esityksen tavoitteena on järjestää uudelleen työ- ja elinkeinoministeriön toteuttaman energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämistehtävät ja sitä kautta tehostaa valtionhallinnon käytännön viranomaistoimintaa ja henkilöresurssien käyttöä työ- ja elinkeinoministeriössä ja Energiamarkkinavirastossa.

Ehdotetut muutokset mahdollistavat toiminnan tehostamisen työ- ja elinkeinoministeriön energiatoimialan hallinnonalalla. Esityksessä Energiavirasto ja Motiva Oy tekisi-

vät energiatyöohjelman tilaamista koskevan sopimuksen, jossa energiatyöohjelman tilaaja-asiakkaana toimisi Energiamarkkinavirasto vuoden 2014 alusta alkaen.

Uudet tehtävät ovat luonteeltaan sellaisia, etteivät ne vaaranna viraston asemaa riippumattomana kansallisena energia-alan sääntelyvirastona. Euroopan unionin lainsäädännön mukaan jäsenvaltion tulee sääntelyviranomaisen riippumattomuuden suojelemiseksi varmistaa muun muassa, että sääntelyviranomaisen voi tehdä itsenäisiä päätöksiä ja että sillä on riittävät henkilöstö- ja taloudelliset voimavarat tehtäviensä suorittamiseksi.

Esitykseen ei sisälly ehdotuksia Motiva Oy:n omistuksen tai omistajaohjauksen uudelleen järjestämiseksi eikä valtion strategisen intressin uudelleen määrittelemiseksi. Esityksessä ehdotetaan Motiva Oy:n osalta sen tuottaman energiatyöohjelman tilaamisen siirtämistä Energiavirastolle vuoden 2014 alusta alkaen. Lisättäessä Energiaviraston viranomaistehtäviä energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian edistämisen täytäntöönpanotehtävillä energiatyöohjelman laajuutta esitetään supistettavaksi neljää henkilötyövuotta vastaavalla osuudella. Käytännössä tämä merkitsee Motiva Oy:n tuottaman energiatyöohjelman sisällöllistä supistumista noin 300 000 eurolla vastaten noin 10 prosentin osuutta nykyisen ohjelman kokonaisarvosta. Omistajapolitiikasta annetun periaatepäätöksen mukaisen valtion omistajaohjauksen lähtökohta on, että valtion strategisia intressejä ei tule vaarantaa valtio-omistajan toimin eikä yhtiön toimielinten päätöksillä. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan energiatyöohjelman supistaminen edellä mainitulla tavalla valtion energia-alan täytäntöönpanotehtävien uudelleen järjestämiseksi ei heikennä valtion strategista intressiä Motiva Oy:ssä.

3.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksessä esitetään Energiamarkkinaviraston nimen muuttamista Energiavirastoksi. Nimenmuutos katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, koska Energiavirasto – nimi kuvaa paremmin viraston toimialuetta energia-alalla viraston tehtäväkentän laajennuttua 2000 -luvulla energia-alan markkinavalvontatehtä-

vistä muihinkin viranomaistehtäviin, jotka kattavat päästökaupan, uusiutuvan energian edistämisen ja ehdotetun mukaisesti myös energiatehokkuuden edistämisen. Ala on laajeneva ja siksi laaja-alainen energia-alan keskusvirasto nähdään tärkeäksi. Pitkällä tähtäimellä laajenevat energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian edistämiseen liittyvät tehtävät kyetään toteuttamaan tehokkaasti keskusvirastossa.

4 Asian valmistelu

Esityksestä on pyydetty lausunto Energiamarkkinavirastolta, ympäristöministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolta, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta, Valtiontalouden tarkastusvirastolta, Motiva Oy:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto ry:ltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:ltä, Palkansaajajärjestö Pardia ry:ltä, Kotimaisten kielten keskukselta, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL:ltä. Lisäksi lausuntoa pyydettiin työ- ja elinkeinoministeriön osastoilta ja erillisyyksikoilta.

Lausunnoissa katsottiin toimeenpanotehtävien eriyttäminen työ- ja elinkeinoministeriöstä perustelluksi sekä nähtiin tarkoituksenmukaisena ratkaisuna siirtää esitetyt energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämistehtävät Energiamarkkinavirastoon. Lausunnoissa pidettiin tärkeänä, että huolehditaan energiatehokkuuden parantamiseen liittyvän työn jatkuvuudesta ja vaikuttavuudesta.

Energiamarkkinavirasto piti tärkeänä sitä, että sille siirrettävät uudet tehtävät eivät vaaranna viraston asemaa EU -lainsäädännössä määriteltynä riippumattomana kansallisena energia-alan sääntelyviranomaisena. Viraston lausunnossa todettiin myös, että tehtävien vaatimat taloudelliset resurssit tulisi varmistaa myös vuoden 2014 jälkeen ja samalla huomioida energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanon mukanaan tuomat mahdolliset lisätehtävät. Virasto piti perusteltuna sitä, että

tehtävien lisääntymisen myötä henkilöstömäärää kasvatetaan.

Motiva Oy:n mukaan uudelleenjärjestelyssä tulisi huolehtia siitä, ettei energiatehokkuusdirektiivin myötä lisääntyvä hallinnollinen työ vie taloudellisia resursseja muilta energiansäästön ja -tehokkuuden osa-alueilta. Lisäksi tulisi turvata energiatehokkuutta edistävien toimenpiteiden rahoitus valtion talousarviossa.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausunnossa kiinnitettiin huomiota siihen, että Energiamarkkinaviraston kuluttajiin, toiminnanharjoittajiin ja muille alan toimijoille suunnattujen neuvontatehtävien kannalta on tärkeää, että toimivaltajako ministeriön, viraston ja muiden toimijoiden välillä kirjataan säädöksiin selkeästi. Myös Energiamarkkinavirasto kiinnitti huomiota toimivallan tarkarajaisuuden tarpeeseen muun muassa energiatehokkuussopimusten osalta.

Maa- ja metsätalousministeriön lausunnossa esitettiin, että viranomaistehtävien uudelleenjärjestelyn yhteydessä tulee huolehtia siitä, että yhteistyö eri hallinnonalojen viranomaisten ja sidosryhmien välillä säilyy hyvänä. Ministeriö piti myös sujuvaa tietojenvaihtoa ja kehittämishankkeista tiedottamista tärkeänä, koska ne takaavat parhaiden käytäntöjen leviämisen energiatoimialalla.

Energiateollisuus ry piti tärkeänä varmistaa, että uudelleenjärjestely ei muuta vapaaehtoiseen sopimiseen perustunutta käytäntöä, joka on Suomessa muotoutunut energiatehokkuussopimusten ympärille. Lisäksi Energiateollisuus ry piti tärkeänä sitä, että Motiva Oy:n taloudelliset resurssit energiateollisuuden edistämiseksi varmistetaan ja pidetään vähintään nykyisellä tasolla.

Lausunnoissa tuotiin myös esille Motiva -konserniin liittyviä seikkoja, kuten hankintalainsäädännöstä johdetut toimintaperiaatteet energiatyöohjelmaa tilattaessa sekä Motiva Oy:n rooli hankintayksikön sidosyksikkönä. Maa- ja metsätalousministeriön totesi lausunnossaan, että Motiva Oy:n tuottamien palveluiden tarve kansallisten energiatehokkuustoimien suunnittelussa ja toteuttamisessa on jatkossakin erittäin suuri ja piti tärkeänä yhtiön sidosyksikköaseman kirjaamista lain valmisteluasiakirjoihin. Motiva Oy:n tuotta-

mien palveluiden osalta Valtiontalouden tarkastusvirasto piti tärkeänä huomioida perustuslain 124 §:n sääntely ja se, milloin julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muun kuin viranomaisen tehtäväksi. Valtiontalouden tarkastusvirasto katsoi energiatehokkuussopimusten ja energiakatselmusten saattamisen lain piiriin kansallisen energiatehokkuuslainsäädännön yhteydessä puoltavan näihin järjestelyihin kiinteästi liittyvien toimien tulkitsemista julkisiksi hallintotehtäviksi. Valtiontalouden tarkastusviraston ja Energiamarkkinaviraston lausunnoissa tuli esille tarve arvioida, tulisiko Motiva Oy:n tehtävistä säätää lakitasolla.

Henkilöstöjärjestöt korostivat muun muassa avoimuutta ja hyviä henkilöstöpoliittisia toimintatapoja sekä pitivät tärkeänä sitä, että siirtyvä henkilöstö säilyttää siirtymähetkellä palvelussuhteeseen perustuvat oikeutensa ja velvollisuutensa.

Lausunnoissa esitetyt kannanotot on otettu soveltuvin osin huomioon hallituksen esityksessä. Osa lausunnoissa esille tulleista ehdotuksista oli sellaisia, että ne on tarkoituksenmukaisinta ottaa huomioon valmisteilla olevan kansallisen energiatehokkuuslainsäädännön yhteydessä. Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 17 päivänä huhtikuuta 2013 koordinoivan yhteistoimintaelimen varmistamaan työ- ja elinkeinoministeriön, Energiamarkkinaviraston ja Motiva Oy:n henkilöstön tiedonkulkun organisaatiomuutoksessa. Koordinoivan yhteistoimintaelimen toimikausi päättyi 31 päivänä maaliskuuta 2014. Alueellistamisen koordinaatioryhmä puolsi 28 päivänä toukokuuta 2013 työ- ja elinkeinoministeriön ehdotusta siitä, että uusilla tehtävillä laajennettu Energiamarkkinavirasto säilyy pääkaupunkiseudulla.

5 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

5.1 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltävän yhteydessä.

5.2 Muun lainsäädännön uudistamistarve

Valmisteilla on erillinen hallituksen esitys, jolla saatetaan kansallisesti voimaan energiatehokkuusdirektiivi viimeistään 5 päivänä

kesäkuuta 2014. Direktiivin toimeenpanevalla kansallisella lainsäädännöllä Energiavirastolle annetaan muun muassa energiakatselmusten toimeenpanoon liittyviä hallinnollisia edistämistä- ja toimeenpanotehtäviä sekä viranomaisluonteisia tehtäviä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Tehtävät. Pykälässä säädetään Energiaviraston tehtävistä.

Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin lisäys, jolla laajennettaisiin viraston toimialaa energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian hallinnollisiin edistämis- ja toimeenpanotehtäviin. Energiatehokkuuden edistämistehtäviin kuuluisi muun muassa kuluttajien energianeuvonta, jonka virasto voisi hoitaa esimerkiksi Motiva Oy:ltä tilattavina konsulttipalveluina. Myös uusiutuvan energian edistämispalvelut voitaisiin tilata Motiva Oy:ltä. Energiatehokkuuden toimeenpanotehtävillä tarkoitettaisiin esimerkiksi energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyvien politiikkatoimien vaikutusten arviointia, seuranta ja raportointia sekä Euroopan unionin energiapolitiikan toimeenpanoon liittyvien komiteoiden kansallisia tehtäviä. Osana energiatehokkuuden edistämis- ja toimeenpanotehtäviä Energiavirasto hallinnoisi tuotteiden ekosuunnittelun ja energiamerkintöjen tuoteryhmäkohtaisia vaatimuksia koskevien asioiden hoitamista työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla. Virasto edustaisi omalla tehtäväalueellaan kansallisissa ja kansainvälisissä keskusvirastotasoisissa tehtävissä.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaisivat nykyisen lain vastaavia momenteja. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Energiaviraston tehtävistä tähän asti työ- ja elinkeinoministeriön päävastuulla olleesta energiatehokkuussopimustoiminnassa.

Energiatehokkuussopimuksista ei ole toistaiseksi ollut kansallista lainsäädäntöä. Tähän asti energiasopimustoiminta on perustunut laajapohjaiseen ja vapaaehtoiseen järjestelyyn, jossa Motiva Oy on työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta hoitanut energiatehokkuussopimusten käytännön järjestelyt energiatyöohjelman yhtenä osa-alueena.

Suomen tulee panna joulukuussa 2012 voimaan tulleen energiatehokkuusdirektiivin säännökset kansallisessa lainsäädännössään täytäntöön kesäkuuhun 2014 mennessä. Kun

energiatehokkuusdirektiivi implementoidaan kansalliseen lainsäädäntöön vuonna 2014, energiatehokkuussopimustoiminta tullee sen piiriin. Nyt esitettävällä järjestelyllä ei ole tarkoitus muuttaa sitä vapaaehtoiseen sopimiseen perustunutta käytäntöä, joka on Suomessa muotoutunut energiatehokkuussopimusten ympärille. Näin ollen Energiavirasto voisi jatkossa tilata energiatehokkuussopimustoimintaan liittyviä konsulttipalveluja samalla tavoin kuin työ- ja elinkeinoministeriö on aikaisemmin tehnyt, ottaen jatkossa tarvittaessa huomioon asiaa koskevat mahdolliset uudet säännökset energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanoon liittyvässä kansallisessa lainsäädännössä.

Nykyinen sopimuskausi työ- ja elinkeinoministeriön ja toimialaliittojen ja kuntien välisissä energiatehokkuussopimuksissa päättyy 31 päivänä joulukuuta 2016. Esityksessä ehdotetaan, että Energiavirasto osallistuisi vuonna 2017 alkavan uuden sopimuskauden valmisteluun sekä hoitaisi energiatehokkuussopimukseen kuuluvat järjestelyt uudella sopimuskaudella samalla tavoin kuin työ- ja elinkeinoministeriö eli tilaamalla niihin liittyvät järjestelytoiminnot ulkopuoliselta palveluntarjoajalta, kuitenkin siten, että Energiavirasto voisi päättävävaltansa puitteissa aina harkita konsulttipalvelujen tarpeensa.

Esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa nykyisiä energiatehokkuussopimuksia koskevia tiedonhallintimenettelyjä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että Energiaviraston tehtäviin kuuluisi energiakatselmuksien hallinnoinnin ja toimeenpanon ohjaustehtävät. Energiakatselmustoiminnan tavoitteena on ollut toteuttaa kansallista ilmastostrategiaa edistämällä yhtenä kustannustehokkaana käytännön toimena energiansäästöä ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä Suomessa.

Energiakatselmuksista ei ole tähän mennessä säädetty kansallisen lain tasolla, mutta Suomen tulee saattaa kansallisesti voimaan energiatehokkuusdirektiivin säännökset energiakatselmuksista kesäkuuhun 2014

mennessä. Energiakatselmukset on määritelty energiategokkuusdirektiivissä järjestelmälliseksi menettelyiksi, joiden tarkoituksena on saada riittävästi tietoa muun muassa rakennusten, teollisen tai kaupallisen toiminnan ja julkisen palvelun energiankulutusprofiilista ja joiden avulla voidaan tunnistaa mahdollisuudet kustannustehokkaaseen energiansäästöön. Toistaiseksi menettelyt energiakatselmusten osalta perustuvat työ- ja elinkeinoministeriön antamiin energiakatselmustoiminnan yleisohjeisiin. Motiva Oy on hoitanut energiakatselmuksiin liittyviä tehtäviä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta osana energiatyöohjelmaa. Kuten edellä uudessa 4 momentissa energiategokkuussopimusten osalta todettiin, Energiavirasto voisi jatkossa tilata Motiva Oy:ltä myös energiakatselmuksiin liittyviä konsulttipalveluja samoin menettelyin kuin työ- ja elinkeinoministeriön ja Motiva Oy:n välisessä energiatyöohjelmassa on sovittu. Energiakatselmusten jatkuvuus olisi turvattava muun muassa siitä syystä, että ne liittyvät olennaisesti asetettuihin kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteisiin ja Suomen energiategokkuussopimustoimintaan. Energiakatselmuksista tulisi sopia Motiva Oy:n energiatyöohjelman tai muun vastaavan menettelyn kautta ottaen jatkossa huomioon nykyisen vapaaehtoisen energiakatselmustoiminnan lisäksi asiaa koskevat säännökset energiategokkuusdirektiivin toimeenpanoon liittyvässä kansallisessa lainsäädännössä.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin Energiaviraston tehtävistä ecodesign -direktiivin ja energiamerkintädirektiivin tuoteryhmäkohtaisten säädösten valmistelussa ja hallinnoinnissa.

Energiavirasto valmistelisi Suomen osalta tuoteryhmäkohtaiset täytäntöönpanotoimenpiteet kuulemisfoorumissa ja sääntelykomiteassa aiemmin tehtäviä hoitaneen työ- ja elinkeinoministeriön sijaan. Työ- ja elinkei-

noministeriölle jäisi kuitenkin tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain (1005/2008) 26 §:n mukainen lain valvonnan ylin johto ja ohjaus. Ekosuunnitteludirektiivin 12 artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulee nimetä markkinoiden valvonnasta vastaavat viranomaiset ja ilmoittaa komissiolle viranomaiset, jotka vastaavat direktiivin soveltamisesta. Tämän johdosta työ- ja elinkeinoministeriö tekisi komissiolle ilmoituksen Energiaviraston toimivallasta ekosuunnittelun ja energiamerkintöjen koordinaatiotehtävien osalta. Esityksellä ei muuteta tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain mukaisia ympäristöministeriön ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtäviä.

2—7 §.

Pykälät vastaavat nykyisen lain vastaavia pykäläitä. Lisäksi 3 §:n 1 momentin sisältämiä ylijohdajan kelpoisuusvaatimuksia esitetään tarkistettavaksi siten, että nykyinen edellytys hyvästä perehtyneisyydestä viraston toimialaan poistettaisiin ja sen tilalle tulisi vaatimus tehtävän edellyttämästä monipuolisesta kokemuksesta. Valtion ylimmän johdon kelpoisuusvaatimuksia uudistettiin vuonna 2011 ja on siten perusteltua, että ylimmillä johtajilla olisi mahdollisimman yhteneväiset ja valtionhallinnon johtamisen kehittämisen yleisiä linjauksia vastaavat vaatimukset.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Energiavirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tehtävät

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvontaa ja seurantaa, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden toimivuuden, energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämistä sekä energiapolitiikan, kasvihuonekaasujen päästökaupan ja energiatehokkuuden toimeenpanotehtäviä varten on Energiavirasto.

Energiavirasto hoitaa tehtävät, jotka sille on annettu:

- 1) sähkömarkkinalaissa (588/2013);
- 2) maakaasumarkkinalaissa (508/2000);
- 3) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013);
- 4) sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetussa laissa (950/2012);
- 5) sähköän alkuperän varmentamisesta ja ilmoittamisesta annetussa laissa (1129/2003);
- 6) sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetussa laissa (117/2011);
- 7) energiamarkkinoilla toimivien yritysten energiatehokkuuspalveluista annetussa laissa (1211/2009);
- 8) uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähköän tuotantotuesta annetussa laissa (1396/2010);
- 9) valmiuslaissa (1552/2011);
- 10) päästökauppalaissa (311/2011);
- 11) lentoliikenteen päästökaupasta annetussa laissa (34/2010);

12) vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetussa laissa (121/2011);

13) hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetussa laissa (416/2012);

14) biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013).

Energiavirasto hoitaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään:

1) energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 713/2009, jäljempänä *yhteistyövirastoasetus*;

2) verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 714/2009, jäljempänä *sähkökauppa-asetus*;

3) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY, jäljempänä *sähkömarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa tai päätöksissä;

4) maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkoasetus*, siltä osin kuin sitä sovelletaan Suomessa;

5) maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY, jäljempänä *maakaasumarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskeissa komission asetuksissa tai päätöksissä.

Energiavirasto osallistuu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvien energiatehokkuussopimusten valmisteleminen, kehittämiseen ja toimeenpanoon työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Energiavirastolle kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle kuuluvien toimintalueiden energiakatselmustoiminnan hallinnoinnin ja toimeenpanon viranomaistason ohjaukseen liittyvät tehtävät.

Energiavirastolle kuuluu tuotteiden ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen tuoteryhmäkohtaisten asioiden valmistelu ja hallinnointi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla siten kuin työ- ja elinkeinoministeriö määrää.

Energiavirasto vastaa Euroopan unionin energiainfrastruktuuriin liittyviä investointihankkeita varten säädetystä tietojen keräämisestä ja ilmoittamisesta Euroopan komissiolle.

Energiaviraston tulee lisäksi toimia kansallisen energiapolitiikan tavoitteiden edistämiseksi, seurata toimialansa kansallista ja kansainvälistä kehitystä, tehdä aloitteita toimialaansa liittyvän lainsäädännön kehittämiseksi, antaa toimialaansa liittyviä lausuntoja sekä avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä toimialaansa liittyvien asioiden valmistelussa.

Energiavirastolle voidaan antaa myös muita sen toimialaan soveltuvia tehtäviä siten kuin siitä erikseen säädetään.

2 §

Hallinnollinen asema

Energiavirastoa koskevien asioiden käsittely valtioneuvostossa kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

3 §

Ylijohtaja

Energiaviraston päällikkönä on ylijohtaja. Ylijohtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

Ylijohtajan nimittää valtioneuvosto. Ylijohtajan virka täytetään määräajaksi, jonka pituus on vähintään viisi ja enintään seitsemän vuotta. Sama henkilö voidaan nimittää ylijohtajan virkaan enintään kahdeksi toisaan seuraavaksi toimikaudeksi.

Valtion virkamieslain (750/1994) 22 §:n säännöstä mahdollisuudesta määrätä virkamies määräajaksi valtioneuvoston käyttöön ei sovelleta ylijohtajaan.

4 §

Ylijohtajan tehtävät

Ylijohtajan tehtävänä on:

- 1) johtaa Energiaviraston toimintaa;
- 2) ratkaista asiat, jotka on säädetty Energiaviraston ratkaistaviksi:
 - a) sähkömarkkinalaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä;
 - b) maakaasumarkkinalaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä;
 - c) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa;
 - d) yhteistyövirastoasetuksessa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä;
 - e) sähkökauppa-asetuksessa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä;
 - f) maakaasuverkkoasetuksessa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä;
 - g) sähkö- ja maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskeissa komission asetuksissa tai päätöksissä;
- 3) ratkaista muut Energiavirastolle kuuluvat asiat, ellei ratkaisovaltaa ole annettu työjärjestyksessä muulle virkamiehelle;
- 4) vastata siitä, että Energiavirastolle kuuluvat tehtävät hoidetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

5 §

Kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvia tehtäviä hoitavien virkamiesten riippumattomuus

Energiaviraston kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvia tehtäviä hoitavan virkamiehen on tehtävässään oltava riippumaton sähkö- ja maakaasualan yrityksistä eikä hän saa kuulua sähkö- tai maakaasualan yrityksen hallintoneuvostoon, hallitukseen, edustajistoon tai tilintarkastajiin eikä olla sähkö- tai maakaasualan yrityksen palveluksessa.

Virkamiehen esteellisyydestä säädetään hallintolaissa (434/2003).

6 §

Valtion edustaminen

Energiavirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa sekä laitoksissa ja yhteisöissä valtion etua ja oikeutta Energiavirastoa koskevissa asioissa.

7 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset Energiaviraston organisaatiosta, hallinnosta ja henkilöstöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan Energiamarkkinavirastosta annettu laki (591/2013).

Kumottavassa laissa tarkoitettu Energiamarkkinavirasto muuttuu tässä laissa tarkoitetuksi Energiavirastoksi. Mitä muualla säädetään Energiamarkkinavirastosta, koskee tämän lain tultua voimaan Energiavirastoa.

Työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olevat tämän lain mukaiset asiat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Energiaviraston käsiteltäviksi.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2013

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Elinkeinoministeri *Jan Vapaavuori*